

## KUR'ÂN VE EVRENSEL MESAJI (10)

(...dünden devam)

Hız. Ömer'in vâfîlerinden Utbe ibn Ferkad, Azerbaycan halkına řu güvenceyi vermiştir:

*"Emîru'l-mü'minîn Ömer ibn Hattâb'ın 'âmili (vâlîsi) 'Utbe ibn Ferkad'ın, Azer-baycan halkına, ovasına, dağına, yaylasına ve bütün dinlerinin mensuplarına verdiği güvencedir: Canları, malları, dinleri ve şerîatleri (hukukları), güçleri ölçüsün-de verecekleri cizye karşılığında güvencededir . Çocuđa, kadına, yoksul yatalağa, kendini ibâdeteye vermiş fakîr zâhide ve bunların yanında bulunan âile bireylerine cizye yoktur.*

*Zimmet halkı, Müslüman*

*askerlerden biri gelince onu bir gündüz ve gece konuk edecek ve ona gitmek istediđi yere varan yolu göstereceklerdir.*

***Bu zimmet halkından her bir hangi biri savaşa götürülürse o yıl, o kimseden cizye alınmaz.***

*Savařa götürül-meyip yerinde kalan, diđerleri gibi cizye verir."* (

Taberî, Târî

□

u'l-umemi ve'l-Mulûk: 4/155)

Bütünbunlar, Kur'ân'ın getirdiği din özgürlüğünün, Peygamber ve halîfeleri tarafından güzel uygulamalarından örneklerdir.

**Sonuç olarak vurgulamak gerekir ki: insanın hakkı, başkasının özgürlük hakkıyla sınırlıdır. Bu sınırı da hukuk tesis eder.**

**Kiři, kendi hakkını düşündüğü kadar başkasının hakkını da düşünmeli, yalnız insanların değil, hayvanların, bitkilerin hakkını da düşünmeli ve hiçbir canı incitmemeli, hiçbir canlıya zarar vermemelidir. Doğru Müslüman , çevrenin elinden, dilinden zarar görmediği, insanlara sevecen yaklaşan, iyilik ve barış götüren olgun insandır.**

**“Olmak istersen cihândâ eger makbûl-i ins-ü cin**

**Ne kimse senden incinsin, ne sen bir kimseden incin!”**

\*\*\*